

Miljøaspekt og hanskebruk

Erfaringer fra håndhygienesdagen og NOST

Smitteverndagen 2024, Oslo

Mette Fagernes

Disposisjon

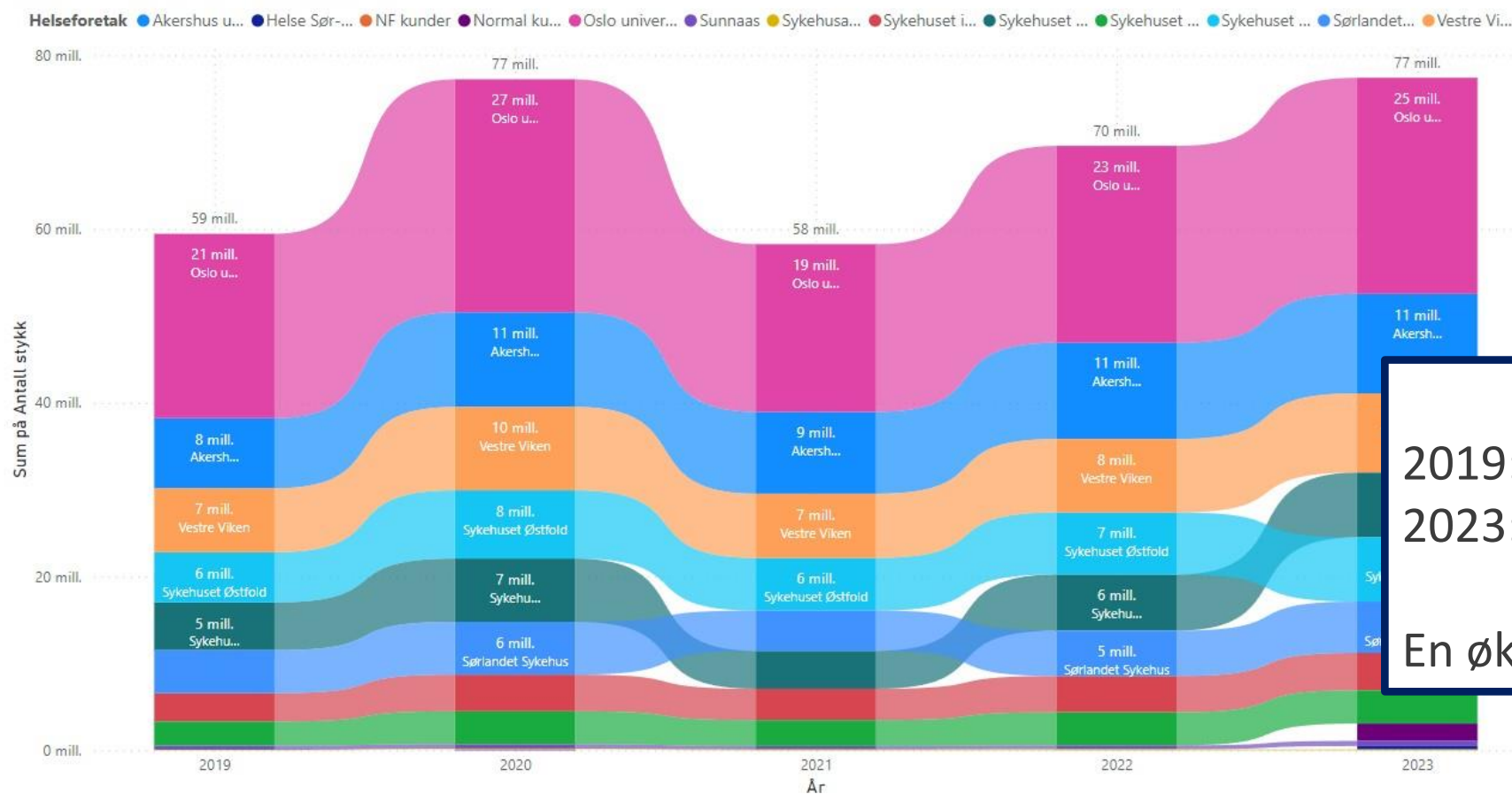

- **Bruk og overforbruk av hansker i helsetjenesten- konsekvenser for smittevern og miljø**
- Håndhygienes dag 5. mai – hansker som tema
- NOST - Nasjonalt verktøy for observasjon av smitteforebyggende tiltak i helsetjenesten
- Plastsmart hanskebruk – prosjekt til inspirasjon

Bruk og overforbruk av hansker

Innkjøp av usterile engangshansker HSØ

Total forbruk av usterile engangshansker

2019: HSØ = 59 millioner
2023: HSØ 77 millioner

En økning på 18 millioner, **30.5%**

Bruk og overforbruk av hansker

Innkjøp av nitrilhansker i Helse Nord 2017-2023

Helseforetak	Økning 2017 – 2023*	
UNN	6.3 mill – 8 mill	26%
FIN	1.2 mill – 1.8 mill	45%
NLSH	2.9 mill – 4.4 mill	49%
Samlet økning årlig innkjøp	10.4 – 14.1 **	36%

*Grovt estimat

** Tilsvarer 3.7 millioner ekstra hansker årlig

Takk til KORSEN ved June Utnes Høgli & Tone Ovesen for data

Nasjonalt overforbruk

Grovt estimert!

- Utenlandske studier fra før pandemien viser et overforbruk (hansker benyttet når det ikke er indikert) på 25-65%.
- Innkjøpt ca. 300 millioner hansker i 2019, 100 i sykehus og 200 i primærhelsetjenesten.
- 30-60% overforbruk = 70-140 millioner hansker*
- Det nasjonale forbruket har, estimert ut fra økningen i HSØ, økt fra ca. 300 i 2019 til ca. 400 millioner i 2023.
- Om det økte forbruket fra 2019 til 2023 (100 millioner) antas å være et ytterligere overforbruk:
  - **Overforbruk 2023: 170 - 240 millioner hansker**
  - **Det tilsvarer 43 - 60% av de totale forbruket**

*90- 180 mill. om man regner 30-60% andel av totale forbruket

Konsekvenser av overforbruk

Hansker – bare ved behov!

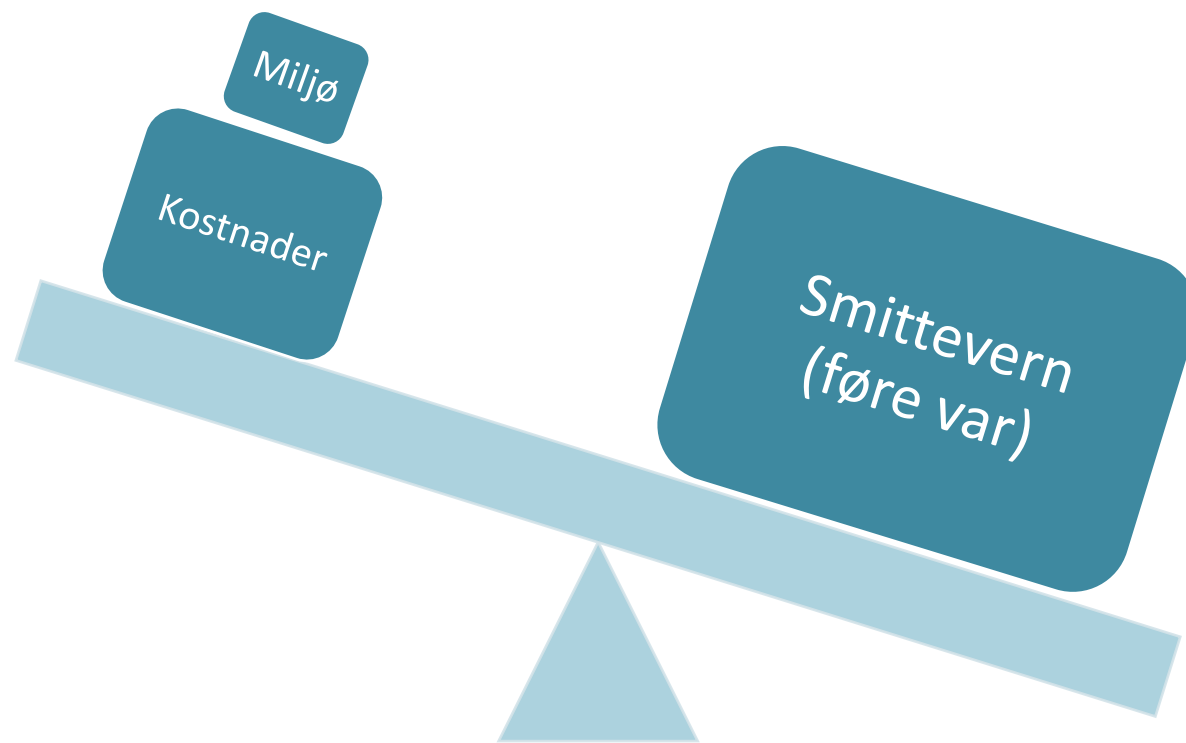
Overforbruk og feil bruk fører til:

- Redusert etterlevelse av håndhygiene og økt risiko for smitteoverføring.
- Økt forekomst av hudirritasjon på hender.
- Økt belastning på miljøet.
- Økte kostnader.

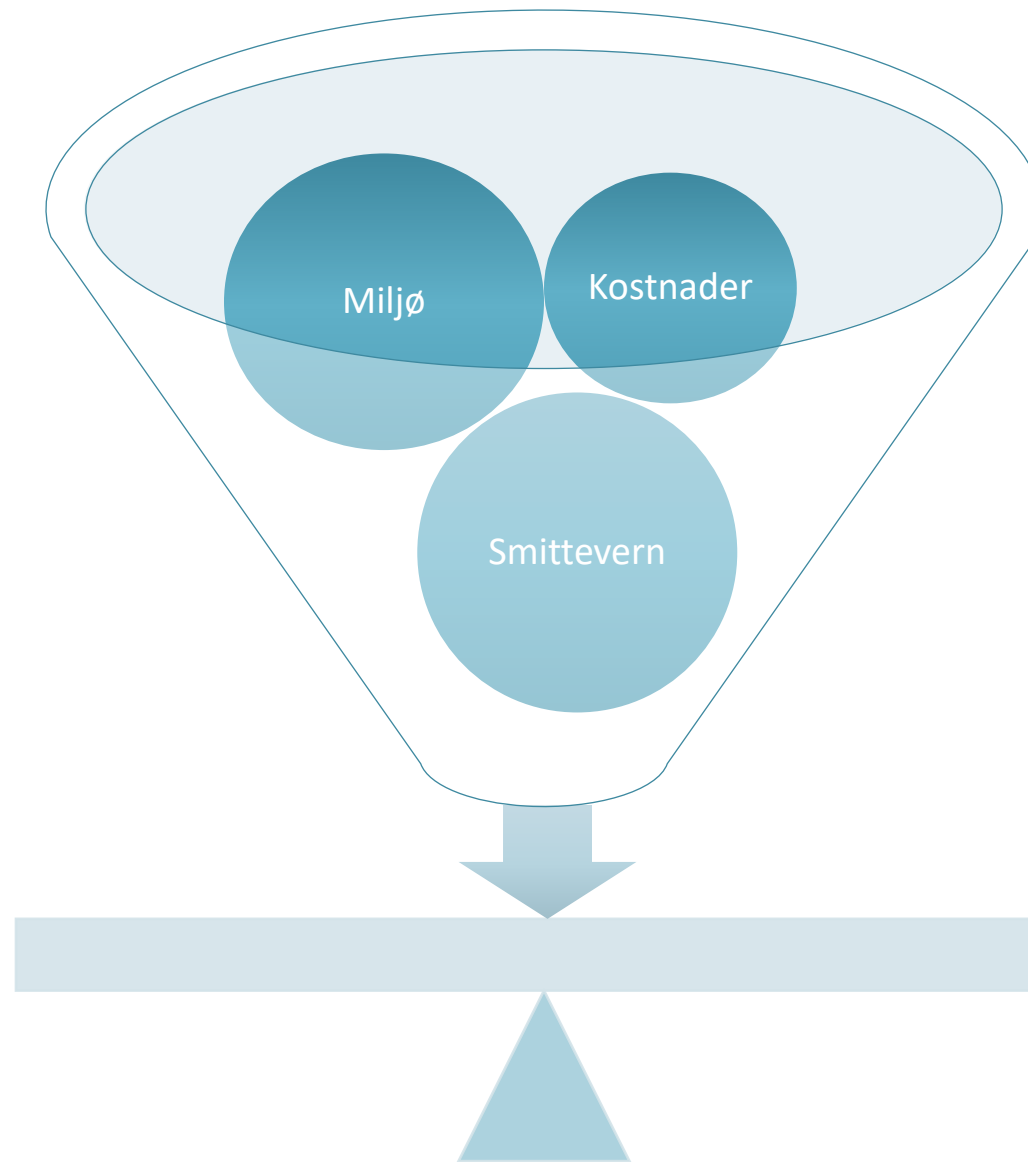

Revisjon av nasjonale råd for bruk av PVU

Vi må bevege oss herfra....

Og hitover..

På høy tid å snu skuta!

Hvordan få best praksis?

Redusere miljøavtrykk per hanske

- Materiell
- Produksjon -sted/prosess/(etikk)
- Utforming - lang/kort mansjett
- Renovasjon
- Lagerbeholdning/ beredskap
- Holdbarhet/ regelverk

Redusere forbruk

- Revidere anbefalingene (inkl. indikasjoner)
- Redusere overforbruk

Tiltak som:

- Håndhygienens dag 5. mai
- Kartlegge (NOST)
- Prosjekt (Plastsmart hanskebruk)
- Mm

Håndhygienens dag – hansker som tema

2017

Hansker erstatter ikke håndhygiene

Bruker du hansker til rett tid?

Indikasjoner for bruk av hansker:

- > risiko for kontakt med kroppsvæsker, slimhinner eller sår
- > kjent eller mistenkt smitte
- > risiko for kontakt med kjemikalier

Unødvendig bruk av hansker fører til:

- > lavere etterlevelse av håndhygiene
- > økt risiko for hudirritasjon

HÅNDHYGIENE PÅ ISOLERINGSRUM 2021

TEGNEHANNE FOR

2024

Hvilket miljøavtrykk vil du sette?

Hansker – bare når det trengs!

- Helsetjenesten bruker over 300 millioner hansker i året
- 70 millioner av hanskene benyttes uten at det trengs
- Dette utgjør 490 tonn unødvendig avfall

STOPP – TENK – GJØR EN FORSKJELL

Erfaringer fra 5. mai 2024

Hansker – bare når det trengs!

Tre innsatsområder:

- Riktig bruk av hansker og håndhygiene ved hanskebruk
- Konsekvenser ved overforbruk av hansker
- Etterlevelse av anbefalinger for hanskebruk

Deltagelse:

- 551 påmeldinger – over 800 geografiske enheter
- 189 evalueringsskjemaer – 361 geografiske enheter (svarprosent 34%)

Markering av 5. mai - håndhygienens dag

Erfaringsoppsummering fra 2024

Nasjonal markering av 5. mai – håndhygienens dag

Hensikten med den nasjonale markeringen er å bidra til å opprettholde oppmerksomheten på håndhygiene som et viktig og effektivt smitteforebyggende tiltak, og å tilrettelegge for lokalt forbedringsarbeid.

Tema og innsatsområder for markeringen av 5. mai 2024

Det har vært en sterk økning i bruk av rene engangshansker i helsetjenesten, og da spesielt i situasjoner hvor det ikke er behov for hansker. Overforbruk av hansker utgjør en stor merbelastning på miljøet, det fører til dårligere etterlevelse av håndhygiene, økt hudirritasjon og store merkostnader.

Bruk av hansker, og da spesielt miljøbelastningen ved unødvendig bruk, var derfor tema for markeringen av 5. mai 2024, med slagordet:

Hansker- bare når det trengs!

Det var definert tre innsatsområder:

- Riktig bruk av hansker og håndhygiene ved hanskebruk
- Konsekvenser ved overforbruk av hansker
- Etterlevelse av anbefalinger for hanskebruk

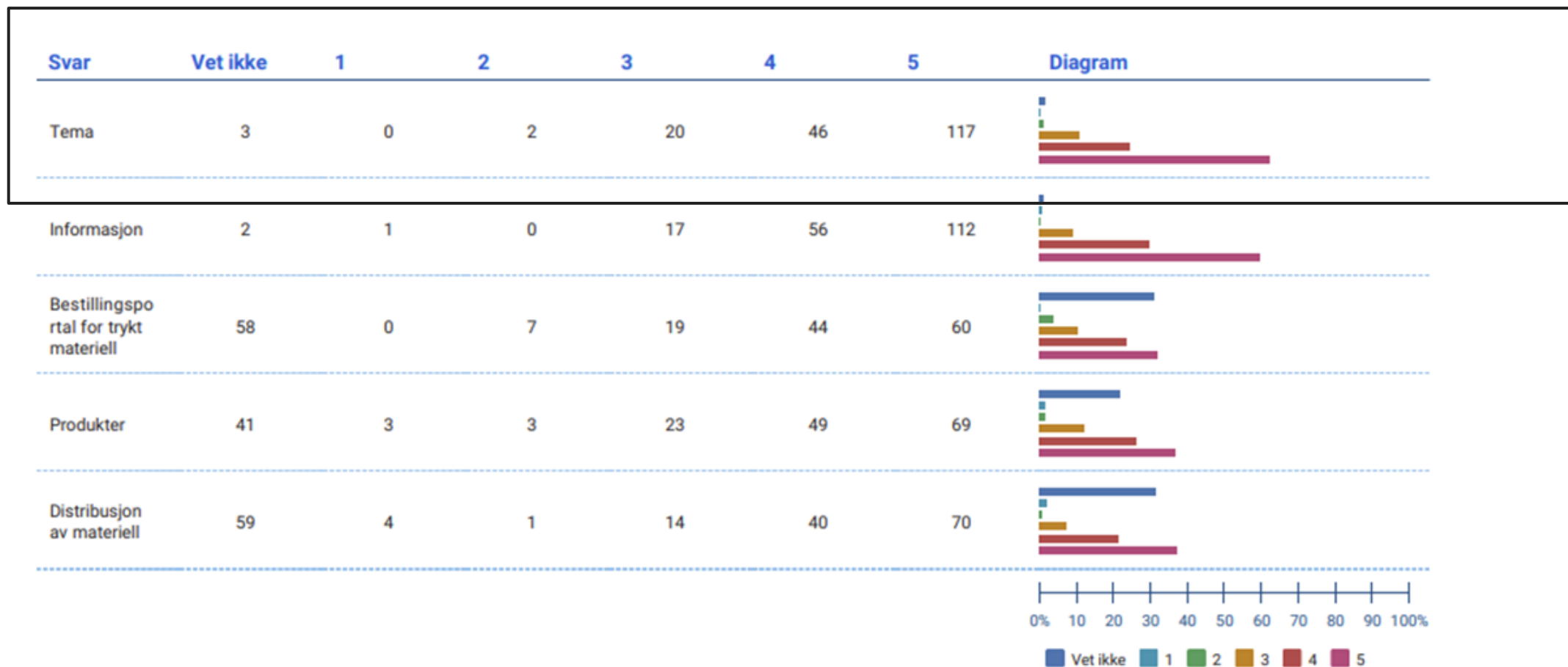
Den enkelte arbeidsplass besluttet selv hvordan de ønsket å markere dagen og hvilke innsatsområder de ønsket å rette oppmerksomhet mot.

Eksempler fra årets kampanjemateriell:

Erfaringer 5. mai 2024

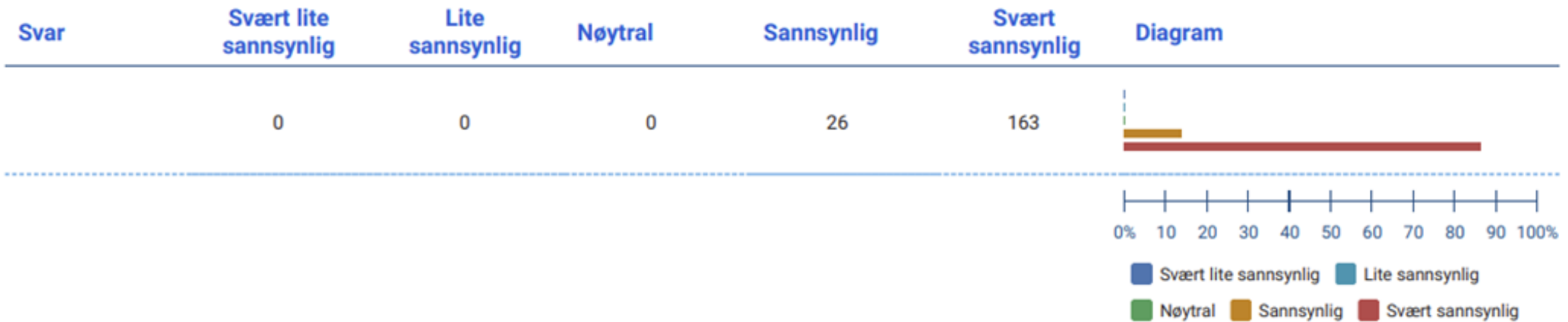
Tema (n=188)

Ønsket tema for 2025

Hvor sannsynlig er det at dere vil delta i nasjonal markering av 5. mai 2025? (n=189)

NOST – verktøy til lokal forbedring

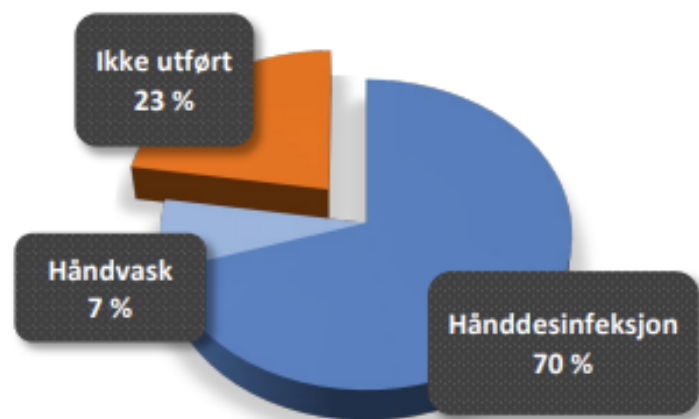
Erfaringer så langt

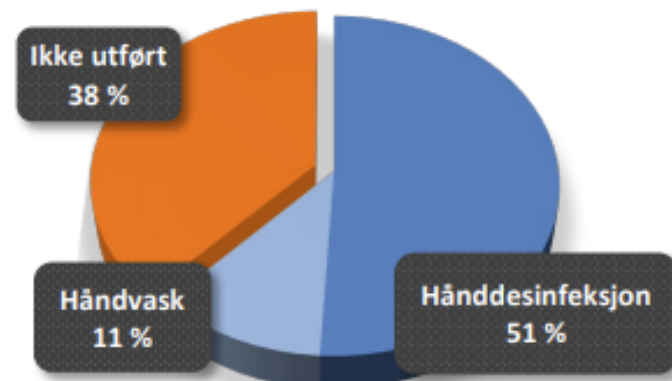
NOST

Erfaringer så langt - tertialvise rapporter i Håndbok for NOST

Første tertial 2024:

Sykehus (N=3991)

Sykehjem (N=328)

Compliance (%)

Period: January 2023 - December 2024

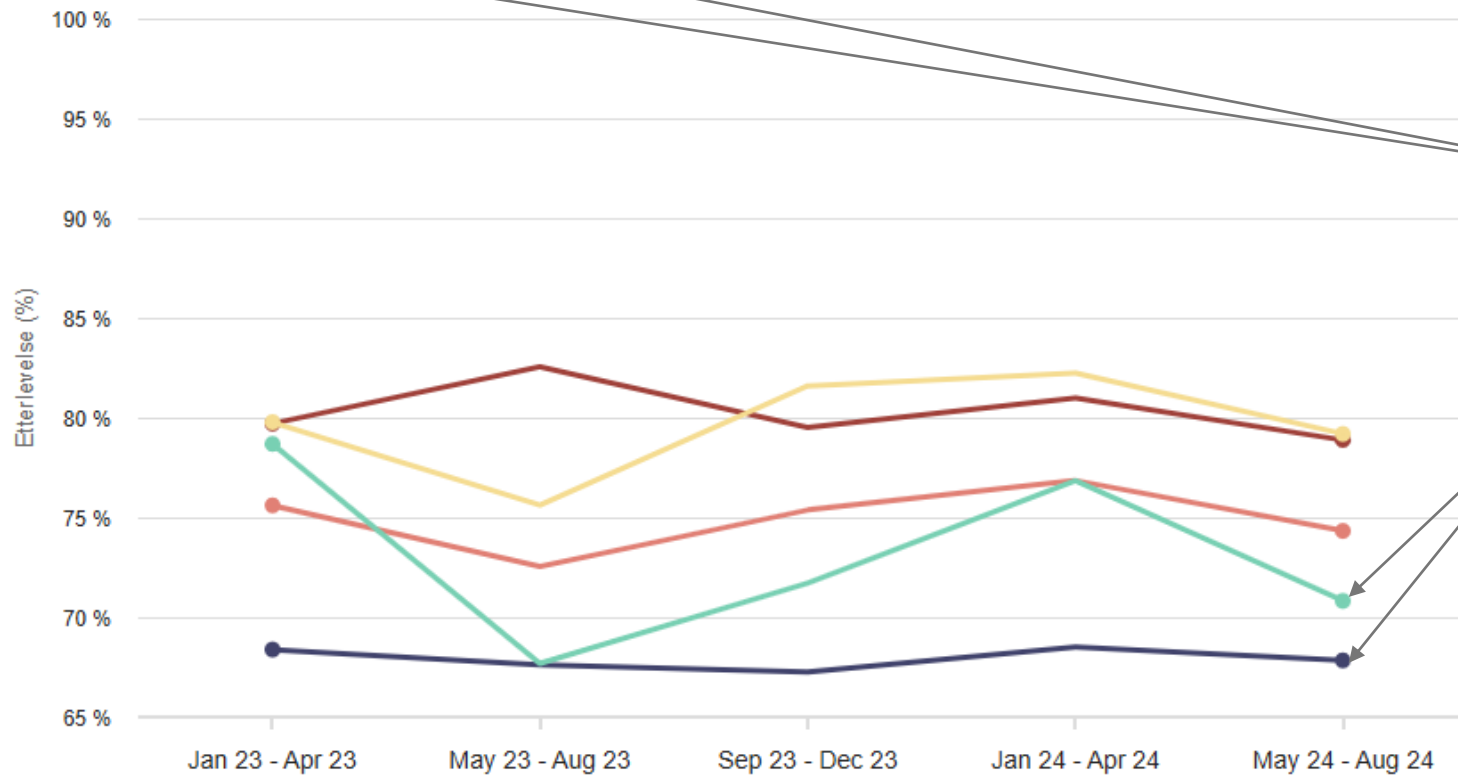
Table

Graph

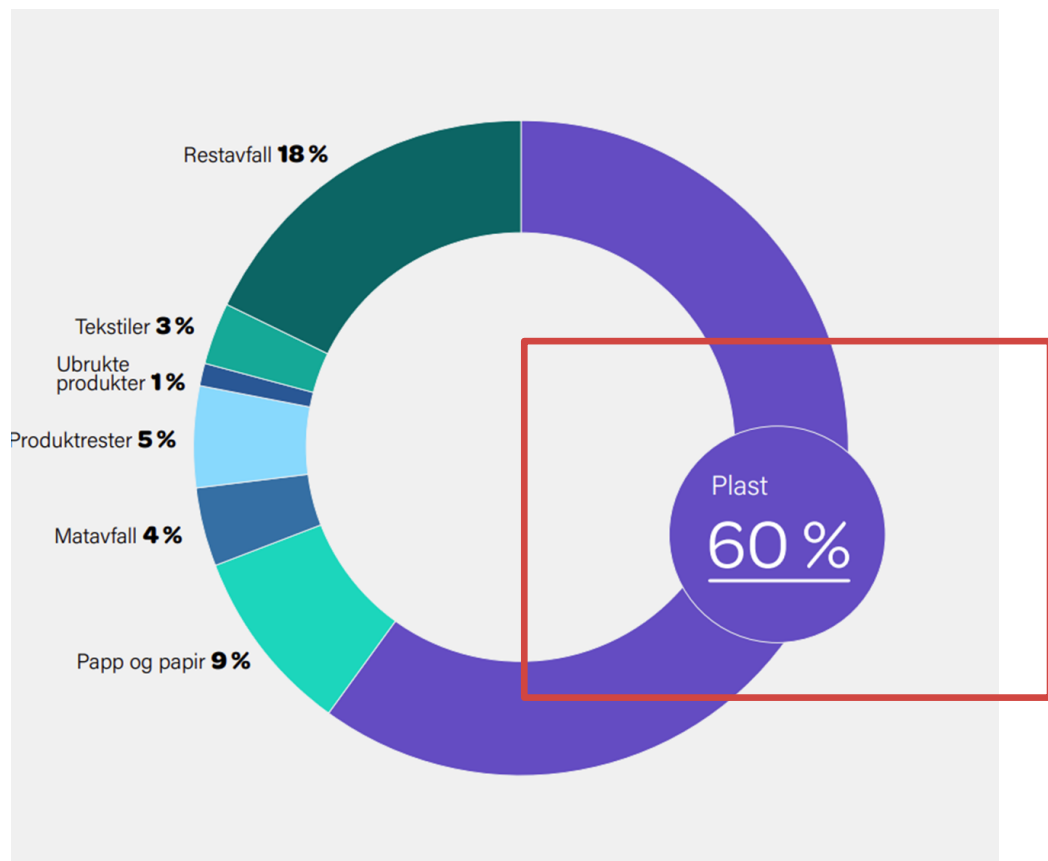
● All indications ● Before patient ● Before aseptic ● After body fluid ● After patient

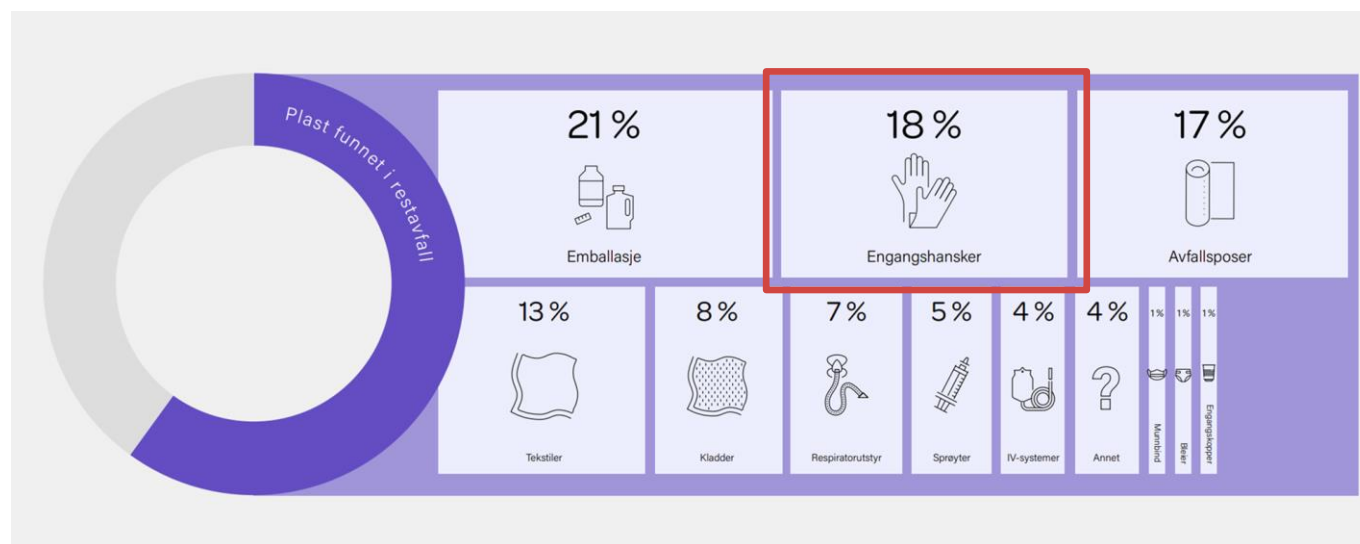
Lavest før pasient og før aseptisk

Plastsmart hanskebruk – prosjekt til inspirasjon!

Utspring fra Plastsmart sykehus

11% av det totale restavfallet fra avdelingene i studien

Ref: Plastsmart sykehus 2023 (Mepex/ OUS/ HSØ)

Plastsmart hanskebruk

Prosjekt til inspirasjon

- Prosjektsamarbeid (2024) mellom OUS, Folkehelseinstituttet (FHI), Helse Sør-Øst og rådgivningsselskapet Mepex, finansiert av Handelens Miljøfond og Helse Sør-Øst. OUS ved Arbeidsmiljøavdelingen (Nina Due) er prosjekteier, Mepex ved Hildegunn Bull Iversen prosjektleder.
- Mål: redusere hanskebruk med 30% (overforbruk)
- Fire avdelinger ved OUS er med og tester ut tiltak for å få ned bruk av engangshansker: Avdeling for urologi ved på Aker sykehus, og Akuttmottaket, Generell intensiv og Post operativ på Ullevål.

Plastsmart hanskebruk

Tiltak

- Ansatte deltagende i alle trinn
- Workshop
- Faglunsjer
- Telling av hanskebruk
- Undervisning (smittevern, sykehusinnjøp)
- Utprøving av nye esker for hansker
- Mm.

Fagdag Intensiv, OUS

Plastsmart hanskebruk

Resultater så langt – Avdeling for urologi, Aker

	Oppstart Uke 16	Måling før ny hanskeboks Uke 26/27	Andre måling Uke 40
Hansker per pasient per døgn	18,32	15,58 (↓14,94 %)	13,17 (↓28,08 %)

Spørsmål?

- Webinar om erfaringene 26.11.24 kl. 1100-1200 (arr. av HSØ)
- Spørsmål om prosjektet: hildegunn@mepex.no

**Takk for
oppmerksomheten!**

